

گم شدن اخلاق بعد از «دهداری»

چرا فوتبال بی اخلاق امروز ما هیچ شباهتی با آن چه امثال «پرویز دهداری» دنبالش بودند، ندارد؟

مصطفی فتحی | روزنامه نگار

این جا لیگ بر تر است. خبرنگار سوالی می کند که به مذاق آقای مربی خوش نمی آید، برای همین مربی یکی از آدم‌هایش را صدامی کند و جلوی دوربین‌ها با چشم و ابرو، خبرنگار را نشانش می دهد تا ... اما لیگ یک، تیمی در حال سقوط است و در عوض اگر حرفش تعداد عجیب و غریبی گل بزند، صعود می کند، خب تیم سقوط کرده هم چیزی برای از دست دادن ندارد و آن قدر گل می خورد که کار تیم مقابل راه بیفتند، بعد هم راحت چشم در چشم دوربین‌ها می گویند تمام تلاش مان را کر دیم! ما هم باور می کنیم پولی در پشت پرده رد و بدل نشده است. برویم سراغ فوتبال رده‌های سنی امید و جوانان، مربی گرامی از پدران بچه‌ها پول دریافت می کند تا فرزندشان را وارد تر کیب کند. خیانت به بازیکنان بی پول و با استعداد و خیانت به تیمی که برای انتخاب بهترین تر کیب به او پول داده است. از این مثال‌ها یاد است. از بازیکنی که قبل از بازی با تیم سابقش مصدوم می شود، تا مدافعی که عمداً جلوی تیم حریف و امی دهد و سال بعد با قرار دادی کلان به همان تیم منتقل می شود. از ستاره‌هایی که به هواداران فحاشی می کنند تا بازیکنانی که برای محبوب شدن و گرفتن لقب با تعصب بهر باط صلیبی حریف ر حم نمی کنند. از میزبانی که به حرفش اجازه تمرین قبل از بازی در زمین را نمی دهد تا مربیانی که برای بسته نگه داشتن دروازه‌شان به جادو با ادرار بچه متوسل می شوند! این مثال‌ها را تا بی نهایت می توان ادامه داد. اما فکر کنید در زمانی که خیلی هم دور نیست یک مربی با آن که حتما نتیجه بازی برایش مهم بوده، بعد از انجام هر سه تعویض، حاضر است تیمش ۱۰ نفره بازی کند اما با یکن اش رفتار تحقیر آمیزی با بازیکن حریف نداشته باشد. ماجرایی که «مرتضی کرمانی» بازیکن سابق تیم ملی در باره مر حوم «پرویز دهداری» و بازی با تیم ملی نپال می گوید. وقتی که بعد از سه تعویض، مرتضی به بازیکنان نپال لای می زند و دهداری بدون تعویض او را بیرون می کشد. اگر امروز چنین اتفاقی بیفتد، همه سر مربی تیم ملی را به رفتار غیر حرفه‌ای متهم می کنیم. بهر حال اسباب حرفه‌ای گری را بی احترامی به استاد دهداری می شود تیم امروز وقت کنش، خطا روی حریف بدون آن که داور ببیند و تمارض است. در فوتبال حرفه‌ای امروز می شود تیم خودی را به پول بیشتر فروخت. پول آمد، فوتبال ما به ظاهر حرفه‌ای شد و انگار اخلاق یا نسل دهداری‌ها رفت. حالا ما ماندیم و فوتبالی که نتیجه در آن همه چیز شده است و به جنگ‌های گلابداتوری شباهت بیشتری دارد تا یک ورزش که قرار بود از آن لذت ببریم، همدلی و هیجان را تجربه کنیم و در کنارش روحمان را پرورش دهیم. امروز مهم هنرینه‌ای است که برای یک تیم شده است، نتیجه هم که نباشد هنرینه‌ها تباه شده است. نتیجه هم که راحت به دست نمی آید و کسب آن توجیه مناسب برای هر رفتاری است. به بهانه سوم آذر، سالروز در گذشت مر حوم پرویز دهداری، گپ و گفتی با کرمانی مقدم شاگرد سابقش خواهیم داشت و به بحث اخلاقی در فوتبال و بازیکنان با اخلاق می پردازیم.

دهداری‌ها را تکثیر نکردیم

فوتبالیست‌های معروف امروزی همه پور سهوار هستند. لازم نیست برای مشهور شدن در فوتبال امروز، بازیکن تیم ملی باشی یا لژیونر شوی. کافی است در شبکه‌های اجتماعی فعال باشی، هنگام بازی رفتار های عجیب داشته باشی و خلاصه دست از حاشیه برداری تا مرکز توجه باشی. اگر بتوانی پولی خرج کنی تا برخی نشریات یا سایت‌های ورزشی از احتمال لژیونر شدن و ملی پوش بودن ات خبر بزنند راحت می توانی از تیم‌های لیگ برتری، سالی چند میلیارد دشت کنی اما خب در همین فوتبال پرویز دهداری را داشتیم؟ مردی که بازیکن پرسپولیس و تیم ملی بوده است. در ۳۸ سالگی سرمربی تیم فوتبال کشور شده است اما راحت استعفا می کند تا اصولش را زیر پا نگذارد. چند سال بعد در بازگشت دوباره به نیمکت تیم ملی، یک قدم تا فتح جام ملت‌های آسیای ۱۹۸۸ فاصله داشته است آن هم با حداقل امکانات اما پشت پرده‌ها علیه تیم ملی ایران او را از کسب این افتخار باز می دارد. با جوانانی گمنام سومی جام ملت‌ها را کسب می کند و بدنه تیمش دوسال بعد با علی پروین قهرمان آسیا می شود. در تمام دوران فعالیت اش هدایای ریز و درشت را رد می کرد، حتی اگر بابت کسب عنوان بود. خیلی ها معتقدند دهداری در کارش سخت گیری‌های غیر ضروری داشته است و حتی ماجرای استعفای ۱۴ بازیکن از تیم ملی را هم به همین رفتار های دهداری ربط می دهند. اما در نهایت دهداری سراسولش ماند و فقط چند بازیکن را که عذرخواهی کردند به تیم ملی بازگرداند. برای او ماندن در تیم ملی به هر قیمتی اهمیت نداشت برای همین دوباره به خواست خودش از نیمکت تیم ملی کنار رفت. برای دهداری مهم این بود که نتیجه در فوتبال تبدیل به همه چیز و هدف نشود و در اهر سیدن به این نتیجه چیزهای مهمی مثل اخلاق قربانی نشوند. بازیکن و مربی تیم ملی بود اما در ۵۷ سالگی و به دلیل عارضه کلیوی فوت کرد، کمابیش غریبانه و دردناک. هر سال در سالروز در گذشت اش از اخلاق در فوتبال می گویم و از فرمایش دوباره جنگ گلابداتوری شروع می شود، رسانه‌های ورزشی رویه روی هم، مدیران ورزشی با هم، سکوها همین طور، کانون هواداران تیم‌ها، مربیان و بازیکنان هم هر کدام به شیوه خودشان. امروز نباید فقط به دلیل فقدان دهداری‌ها ناراحت و نگران بود. باید از این گله کرد که راه آن‌ها در این فوتبال فراموش شد و ادامه نیافت. دهداری‌ها را تکثیر نکردیم، چون کاریزهای رسانه‌ای لازم را نداشتند، چون علاقه‌ای به محبوبیت کاذب روی سکوها نداشتند. فوتبال ما این روزها به شدت تشنه اخلاق است تا به کار کرد واقعی اش برگردد و هیجان و شادی تزریق کند. این روزها نه موفقیت‌های فوتبالی دلچسپ است نه شکست‌ها فقط واگذاری نتیجه محسوب می شوند. بازی تیم ملی با ژاپن یا پرتغال یا اسپانیا را در ذهن تان مرور کنید، بازیکنانی که نماینده فرهنگی کشور مان بودند از بازیکن خودی تا داور و به خصوص در بازی با ژاپن بازیکن حریف را مورد لطف و خشونت قرار دادند. چطور می شود از این همه عصبانیت لذت برد حتی اگر باخت‌ها با رد عوض شود؟

رمز گشایی از عجیب ترین تعویض بازیکن در تاریخ فوتبال ایران

«مرتضی کرمانی مقدم» که شاگرد معلم اخلاق فوتبال ایران بوده است، از خاطرات اش در باره «دهداری» و گم شدن اخلاق در فوتبال این روزها می گوید

ما یاز حکاک | خبرنگار

«مرتضی کرمانی مقدم»، بازیکن شاخص پرسپولیس و تیم ملی کشور مان در دهه‌های ۶۰ و ۷۰ را بیشتر فوتبالی‌ها به خوبی در خاطر دارند. بازیکنی جنگنده و متعصب که گاهی به شدت عصبانی می شد. مرتضی که به واسطه علی پروین به مجتبی معروف شده بود خاطرات جالبی از مر حوم دهداری دارد. به بهانه سالروز در گذشت این مربی، سراغ شاگردش رقتیم تا درباره اخلاق در فوتبال با هم گپ و گفتی داشته باشیم.

از مر حوم دهداری به عنوان معلم اخلاق فوتبال یاد می کنند. از نظر شما که مدت‌ها شاگردش بودید، کار کردن با او چطور بود؟

واقعا لذت بخش بود. من افتخارم این است که شاگرد ایشان بودم. مربی بزرگ و با اخلاقی بود. حتی اولین باری که تیم ملی دعوت شد م آقای دهداری من را دعوت کرد. مثل آقای دهداری کم داریم و کمتر کسی است که همه چیز برایش اخلاق باشد. فکر می کنم اگر مربی‌های خوب مان اخلاق را مثل ایشان در درجه اول قرار بدهند، تحت هر شرایطی موفق می شوند و نام‌شان در تاریخ ماندگار خواهد شد.

مر حوم دهداری از نظر فوتبال هم خاص بود و دانش زیادی داشت؟

بله، مر حوم پرویز دهداری مربی فهیم و بزرگی بود و فوتبال یک قطبی ایران را عوض کرد. «عباس

سرخانه»، «صمد رضا عابدزاده» و بسیاری دیگر از بازیکنان سرشناس فوتبال ایران را او از شهرستان‌ها به تیم ملی دعوت کرد. مربی سالم و دانایی بود. استاد پدر فوتبالیست‌ها بود. وقتی در ورزشگاه آزادی به او بی احترامی شد، گریه ام گرفت. همان زمان هم تیمی ملی را رها کرد. او انقلابی فوتبال ما بود.

تقریبا بیشتر بازیکنانی را که او به تیم ملی دعوت‌شان کرد، الان به بازی و مربیگری در سطح حرفه‌ای مشغول هستند.

ماجرای بیرون کشیدن تان از بازی توسط مر حوم دهداری به دلیل شیطنت‌های تان در زمین و ناراحت کردن تماشاگران حریف چه بود؟

آن روز با نپال بازی داشتیم و ۳ بر صفر جلو بودیم. با مجید نامجو مطلق در گوشه زمین، آن‌ها را اذیت می کردیم. دهداری تمام تعویض‌هایش را هم انجام داده بود ولی من را از بازی بیرون کشید و کنار خودش روی نیمکت نشاند. ۱۰ دقیقه به پایان بازی مانده بود که از داور اجازه گرفت و

این کار را انجام داد. پرسیدم: «چرا؟ آقا چه اتفاقی افتاده؟» گفت: «خجالت نمی کشی؟ شاید خانواده‌آن بازیکنان این جانشسته باشند. شما دارید، آن‌ها را دست می اندازید؟» تازه معنای حرف او را درک می کنم. او معلم اخلاق و پدر ما بود.

قبول دارید که این روزها، جای اخلاق و جوانمردی در فوتبال و بین بازیکنان به شدت خالی است؟

بله، یک مقداری پول زیادی در فوتبال مان آمده است. البته تا یک حدی از آن مشکلی ندارد و در همه جای دنیا فوتبال حرفه‌ای همین است اما پر رنگ شدن این مسئله باعث شده است اخلاق و اخلاق مداری به حاشیه برود. از بازیکنی که با دلال بازی به تیم‌های بزرگ می رسد، نمی توان توقع اخلاق داشت. البته در همین فوتبال مان، مربیان و بازیکنان با اخلاق هم داریم و من در خصوص همه حرف نمی زنم.

مهم ترین ویژگی جالب شخصیتی و خصلت مر حوم دهداری چه بود؟

آرامش ویژه‌ای داشت که خیلی دوست داشتنی بود. من خودم خیلی دوست داشتم وقتی مربی شدم، شبیه ایشان باشم که نشد و نتوانستم. فوتبال برای مر حوم دهداری اولویت دوم بود و اخلاق برایش حرف اول و آخر را می زد. اگر در تمرین اتفاقی می افتاد یا بین بازیکنان اختلافی پیش می آمد، سریع آن‌ها را کنار می گذاشت و از تیم اخراج می کرد چون برایش اخلاق خیلی مهم بود.

از اهالی فوتبال، کدام‌شان بیشتر شبیه دهداری هستند؟

از نسل خودم «محسن عاشوری» به نظرم خیلی با اخلاق بود. از مربیان فعلی هم «کریم باقری» آرامش و متانت خوبی دارد. البته خیلی‌های دیگر هم هستند که شاید من حضور ذهن نداشته باشم ولی امیدوارم همه راه آقای دهداری را ادامه بدهند.

مرز بین متعصب بودن و جنگیدن برای موفقیت تیم با رعایت رفتارهای اخلاق مدارانه چیست؟

ببینید به هر حال تعصب در ایجاد برخی اتفاقات تاثیر دارد. شاید خود من جزو کسانی بودم که آن قدر تعصب داشتم که جاهایی نتوانستم خیلی خودم را کنترل کنم. ما جواری با آقای پروین بار آمده بودیم که طاقط باخت را نداشتیم. به نظرم این وظیفه باشگاه‌هاست که در این خصوص کار کنند، بزرگان و پیش کسوتان بیانید و در این خصوص صحبت کنند.

روزم ماندگاری نام مر حوم دهداری از نظر شما چیست؟

ما معمولا با بسیاری از بازیکنان آن نسل مثل عابدزاده، پنچعلی، و حید قلیچ و بقیه در مراسم سالگرد مر حوم

دهداری حاضر می شویم. مهم این است که راه ایشان ادامه داشته باشد و نگذاریم امثال او فراموش شوند. معرفی امثال دهداری به جوان‌ترها باعث می شود که فوتبال را از زوایای دیگر ببینند. این که یک نفر چطور با اخلاقش در فوتبال ماندگار شده است.

ZENDEGI - SALAM

ضمیمه روزنامه خراسان

یک شنبه • ۳ آذر ۱۳۹۸

۲۶ ربیع الاول ۱۴۴۱ • ۲۴ نوامبر ۲۰۱۹

شماره ۲۰۲۴۹

۱۴۷۰

با اخلاق‌های امروزی تر

بعد از مر حوم دهداری بازیکنان زیادی داشتیم که هر کدام از جنبه‌ای اخلاق مدار بودند و ثابت کردند اگر کسی بخواهد ظرفیت‌های رفتار اخلاقی در فوتبال وجود دارد. مروری بر معروف ترین بازیکنانی داریم که ضمن موفقیت در فوتبال با اخلاق هم بودند:

خب شخصیت او داخل زمین با خارج از زمین خیلی فرق داشت. جالب این که در خلال بازی پرسپولیس و پگاه، وقتی هواداران خودی به داور توهین کردند، به داور پیشنهاد داده بود بازی را علیه قرمزها قطع کند تا فحش نشوند!

